

Water, Wonen en Natuur

Verkiezingsprogramma 2023– 2026

www.waterwonenennatuur.nl

De groene waterschapspartij met ❤️ voor wonen

Inhoud

1. Water, Wonen en Natuur	4
Waar staan we voor?	4
Resultaten in de afgelopen jaren	5
Grote en urgente opgaven	5
Onze speerpunten	7
2. Water	7
Schoon water is een levensvoorwaarde	7
Bronaanpak voorop	8
Schoon en vuil water scheiden	9
Zuivering van afvalwater staat voor uitdagingen: schoner en circulair	9
Anticiperen op wateroverlast	10
Elke druppel telt!	10
Naar een flexibel peilbeheer	10
Bescherm het grondwater	11
3. Wonen	11
Veiligheid voorop: dijken op orde	11
Multifunctionele dijken	11
Water als sturend principe	11
Beperk de bodemdaling en verbeter de bodemkwaliteit	12
Grote woningbouwopgave	12
Wonen in een waterrijke, groene omgeving	12
Water is om van te genieten!	13
Zwemmen moet kunnen in open water	13
Vispassages en visparels	13
Watererfgoed vertelt de geschiedenis van Flevoland	13
4. Natuur	14
Kies voor natuurlijke aanpak effecten klimaatverandering	14
Herstel en versterking biodiversiteit	14
Natuurvriendelijke oevers	14
Verdroging natuurgebieden tegengaan	15

Landbouw en natuur beter op elkaar afstemmen	15
Agrarisch natuurbeheer	16
Maaien en ruimen als voorkeursoptie.....	16
Het IJsselmeer en Nationaal Park Nieuw Land.....	17
Plagdieren en exoten.....	17
5. Een betaalbaar waterschap.....	17
Een betaalbaar waterschap.....	17
Tarief volgt taak.....	17
Evenwichtige kosten verdeling	18
Kwijtschelding.....	18
Vervuiler/gebruiker betaalt	18
Robuust financieel beleid.....	18
Efficiënte ambtelijke organisatie	19
Duurzaam inkopen en investeren	19
Kostenbesparing in de afvalwaterketen.....	19
Heffingen en discrepantie	19
6. Het waterschap midden in de samenleving	20
Een krachtig waterschap	20
Het waterschap is er voor iedereen.....	20
Educatie, voorlichting en vrijwilligerswerk	20
Een energieneutraal en circulair Waterschap	21
Geborgde zetels.....	21
Samenwerking met gemeenten, provincie en drinkwaterbedrijven	21
Internationale samenwerking.....	22

1. Water, Wonen en Natuur

Waar staan we voor?

Water, Wonen en Natuur staat voor een klimaatbestendig, gezond en betaalbaar waterbeheer dichtbij.

Wij willen met water een aantrekkelijk woonmilieu, een rijke natuur en een duurzame leefomgeving creëren. Wij hechten belang aan natuur, cultuur, landschap, en recreatie, zowel in landelijk als in stedelijk gebied. Dit waarborgt een gezonde leefomgeving voor ons allen, niet alleen nu, maar ook in de toekomst.

Water, Wonen en Natuur denkt **toekomstgericht**. Het is van levensbelang voor ons en voor de generaties na ons dat we streven naar een veilige en klimaatbestendige toekomst, dat we duurzaam omgaan met onze natuurlijke bronnen, dat we zorgen voor schoon en ecologisch gezond water en voor herstel van de biodiversiteit. Water is niet alleen een economisch goed, maar ook de levensbron voor alle leven. In onze afwegingen kijken we veel verder dan de bestuursperiode van vier jaar.

Water, Wonen en Natuur wil een **evenwichtige en rechtvaardige kostenverdeling** tussen inwoners, (agrarische) bedrijven en natuurterreinbeheerders. Maatregelen die ten goede komen aan grote watergebruikers moeten door hen betaald worden volgens het principe **“de gebruiker betaalt”**. Vervuilers moeten worden belast volgens het basisprincipe **“de vervuiler betaalt”**. Voor mensen die de belasting niet kunnen opbrengen is kwijtschelding van toepassing.

Voor Water, Wonen en Natuur is het werk van het waterschap niet te vangen in links of rechts denken, of stedelijk of plattelands denken. Wij staan voor een **integrale en inclusieve afweging** van de belangen. Het waterschap behoort midden in de samenleving te staan. De inwoners moeten betrokken worden bij het waterbeheer door heldere voorlichting, communicatie, educatie en participatie in gebiedsprocessen.

Water, Wonen en Natuur benadrukt de **belangen van de bewoners in de bebouwde omgeving en de natuur**. De burgers betalen het meest en daar moet goed rekening mee worden gehouden en het moet voor hen betaalbaar blijven. De natuur krijgt van ons een stem. Wij voelen ons verwant met en werken samen met woningcorporaties binnen Flevoland en met natuur-en milieuorganisaties zoals Natuurmonumenten, de Natuur en Milieufederatie Flevoland, IVN Flevoland en het Flevo-Landschap. We komen op voor de belangen van de hengelsportverenigingen.

Water, Wonen en Natuur bestaat sinds 2005 en is sindsdien de grootste fractie in de Algemene Vergadering (AV) van het Waterschap Zuiderzeeland. WWN is gelieerd aan Water Natuurlijk, de landelijke groene waterschapspartij met hart voor blauw, die in alle andere

waterschappen aan de verkiezingen deelneemt. Met name GroenLinks, PvdA en D66 herkennen zich in ons programma en voelen zich vertegenwoordigd door en steunen Water, Wonen en Natuur.

Resultaten in de afgelopen jaren

- Sterk gemaakt voor een klimaatbestendig Flevoland en een energieneutraal Waterschap in 2025 met als resultaten onder meer een energieneutraal Waterschapshuis, zonnepanelen bij zuiveringsinstallatie, participatie in Windpark Hanze en zuiveringslib inzetten voor energieopwekking.
- Sterk ingezet op verbetering waterkwaliteit, met als resultaat de nota "Zicht op Waterkwaliteit", waarin afspraken staan over betere monitoring en aanpak van de verontreinigingen.
- De versnelde aanleg van duurzame oevers in 40% van de vaarten en tochten om de waterkwaliteit en biodiversiteit te verbeteren, en tevens het waterbergend vermogen te vergroten.
- Meer en aparte aandacht naar het waterbeheer in het stedelijk gebied en de communicatie daarover met de gemeenten en bewoners
- De agenda biodiversiteit met doelstellingen en maatregelen voor de biodiversiteit bij de watergangen, dijklichamen en andere terreinen van het waterschap.
- het belang van de terugwinning van grondstoffen is geagendeerd en omarmt om zo in 2035 een circulair waterschap te zijn.
- Het voortouw van ons lid van het Dagelijks Bestuur Jo Caris voor het veilig stellen van een duurzame en betaalbare slibverwerking voor de komende jaren.
- Bij investeringen niet alleen de kosten en de opbrengsten afwegen, maar ook de energiedoelen van het waterschap, de gevolgen voor de klimaatvoetafdruk van het waterschap en de maatschappelijke voorbeeldfunctie meewegen.
- Bij herziening van de tarieven voorkomen dat de kostenstijgingen in sterke mate bij de huiseigenaren en huurders terecht komen.

Grote en urgente opgaven

We staan voor grote en urgente opgaven in Flevoland. De belangrijkste zijn:

- **Klimaatverandering**
Ingrijpende maatregelen zijn nodig, omdat we zien dat de verandering steeds sneller blijkt te gaan dan we dachten en grote consequenties kunnen hebben voor onze leefomgeving door zeespiegelstijging, hevige regenval en droogte. Een snelle energietransitie is een must. Tegelijkertijd moeten we onze dijken, het waterbeheer en onze leefomgeving aanpassen aan de toekomstige ontwikkelingen.
- **Wateroverlast**
In recente jaren zien we steeds meer clusterbuien die zeer lokaal en in korte tijd zorgen voor veel water en wateroverlast. Het is niet te voorspellen waar deze buien vallen. Dit vraagt om aanvullende mogelijkheden om het water (tijdelijk) lokaal te bergen.

- **Droogte**
De kans op langdurige extreme droogte neemt toe. Daardoor kan het grondwaterpeil dalen, kwel van zoutwater toenemen, de natuur schade ondervinden en de kwaliteit van het oppervlaktewater slechter worden. Meer blauwalg en een te hoge watertemperatuur kan leiden tot vissterfte en botulisme en beperkt de zwemmogelijkheden. Hoe beperken we het watergebruik en hoe verdelen we het water over stad en platteland bij waterschaarste in droge perioden?
- **Schoon water**
In de afgelopen decennia zijn er forse vorderingen gemaakt om ons water schoner te krijgen. Maar helaas is er nog steeds sprake van te hoge gehalten van meststoffen en bestrijdingsmiddelen in ons water. We zijn ons ervan bewust dat er tegelijkertijd ook veel andere stoffen zoals medicijnresten en microplastics in het water voorkomen wat om een oplossing vraagt.
- **Biodiversiteit**
De afname van de biodiversiteit is in veel studies aangetoond en baart onze grote zorgen. Herstel en versterking van de biodiversiteit is absoluut noodzakelijk.
- **Woningbouwopgave**
Flevoland heeft een zeer grote woningbouwopgave voor de komende jaren (tot 2030 circa 40.000 woningen erbij). De vraag is relevant waar je wel of juist niet verantwoord kunt bouwen en onder welke voorwaarden. En waar de toenemende behoefte aan water gerelateerde recreatieve voorzieningen invulling kunnen krijgen.
- **Bodemdaling**
Bodemdaling is een ernstig probleem in Flevoland, zowel op delen van het platteland als in sommige delen van steden en dorpen. We kunnen niet ongelimiteerd steeds doorgaan met verlaging van het grondwaterpeil waardoor de bodem nog verder daalt en veel CO2 vrijkomt (via de afbraak van veen). De ruimtelijke ordening en de gebruiksfuncties moeten worden afgestemd op het toekomstige waterbeheer.
- **Duurzaam gebruik van grondstoffen**
Grondstoffen worden schaarser. Denk aan zeldzame metalen en hout, fosfaat of olie. Daarnaast kost het delven van grondstoffen, zonder ze te hergebruiken, heel veel energie en leidt dat tot milieuschade en afvalbergen. We moeten grondstoffen besparen en schaarse grondstoffen hergebruiken.
- **Betaalbaar waterbeheer**
De kosten voor het waterbeheer nemen toe door de grote opgaven waarvoor het waterschap in de komende jaren staat. Tegelijkertijd zien we een toenemende armoede en dat het voor steeds grotere groepen burgers moeilijk wordt de rekening te betalen. De uitdaging ligt in de evenwichtige en rechtvaardige kostenverdeling tussen inwoners, (agrarische) bedrijven en natuurterreinbeheerders en consequente toepassing van de principes dat “de gebruiker betaalt” en “de vervuiler betaalt”.

Onze speerpunten

Water, Wonen en Natuur staat voor een klimaatbestendig, gezond en betaalbaar waterbeheer dichtbij. We denken toekomstgericht om een veilige en mooie leefomgeving te creëren voor de huidige en toekomstige generaties. Wij geven daar inhoud aan via de volgende speerpunten.

Water: elke druppel telt!

- Schoon water is een levensvoorwaarde
- Bronaanpak voorop
- De zuivering van afvalwater staat voor uitdagingen: schoner en circulair
- Anticiperen op wateroverlast
- Minder water verbruiken en water vasthouden

Wonen: veiligheid en water is om van te genieten!

- Veiligheid voorop: dijken op orde
- Wonen in een waterrijke, groene omgeving
- Water is om van te genieten
- Multifunctionele dijken
- Zwemmen moet kunnen in open water
- Vispassages en visparels

Natuur als oplossing!

- Natuurlijke aanpak gevolgen klimaatverandering
- Herstel en versterk de biodiversiteit
- Natuurvriendelijke oevers
- Landbouw en natuur beter op elkaar afstemmen

Betaalbaar en samen met anderen!

- Evenwichtige kostenverdeling
- Kwijtschelding
- Vervuiler/gebruiker betaalt
- Het waterschap is voor iedereen
- Voorlichting en educatie
- Energieneutraal en circulair waterschap

2. Water

Schoon water is een levensvoorwaarde

Een goede waterkwaliteit is een voorwaarde voor een goede leefomgeving, onze gezondheid en de natuur. De waterkwaliteit in Flevoland is echter niet goed, ondanks de continue pleidooien van Water, Wonen en Natuur voor het terugdringen van de verontreinigingen. De wettelijk verplichte doelen voor 2027 uit de Europese Kader Richtlijn Water (KRW) dreigen niet gehaald te worden.

De hoofdoorzaken zijn de emissies van:

- te veel voedingsstoffen vanuit land- en tuinbouw, met name ammonium;
- bestrijdingsmiddelen;

- natuurlijke afgifte van stoffen uit de bodem, zoals kwik, seleen, zilver en arseen.

Water, Wonen en Natuur houdt vast aan het realiseren van de Kader Richtlijn Water doelen in 2027.

Daarnaast zijn er probleemstoffen die niet in ons water thuishoren en waarvoor nog doelstelling zijn:

- zeer zorgwekkende stoffen (zoals PFAS);
- medicijn- en drugsresten;
- microplastics.

Bronaanpak voorop

Water, Wonen en Natuur is van mening dat iedereen: boer, bedrijf, burger de verantwoordelijkheid heeft om het water schoon te houden. Water, Wonen en Natuur wil dat het waterschap stevig optreedt om bronvervuiling te voorkomen. Dat doen we met de wortel en de stok. We stimuleren om samen met anderen door (innovatieve) oplossingen de bronnen van de verontreiniging aan te pakken bij de industrie, agrarische bedrijven en huishoudens. Tegelijkertijd blijft een goede controle van de lozingen nodig en dienen boetes te worden opgelegd bij overtredingen van de vergunning.

Water, Wonen en Natuur wil het lozen van vuil water bij bedrijven stoppen en vindt dat publiekelijk duidelijker bekend mag worden wie deze vervuilers zijn. Voor een goede waterkwaliteit is het noodzakelijk te kunnen achterhalen wat de bron van vervuiling is. Hiervoor is een fijnmaziger meetnet en een steviger juridisch kader nodig.

Wij zijn voorstander van een wettelijk verbod van bestrijdingsmiddelen buiten de landbouw en wettelijke maatregelen om het gebruik binnen de landbouw stevig te reduceren. Het toelatingsbeleid moet vooral worden gericht op het toelaten van biologisch afbreekbare middelen.

Water, Wonen en Natuur wil gerichte voorlichting aan alle inwoners van Flevoland over wat wel en niet door de gootsteen en de waterput op straat mag, en op welke manier het wel moet worden afgevoerd. Veel verontreinigingen, zoals medicijnresten, steroïde hormonen, zoals oestrogenen en testosteron, antibioticaresistente bacteriën, microplastics en ongewenste afbraakproducten komen nu in het rioolwater terecht en kunnen in de zuiveringsinstallatie slechts ten dele worden afgebroken en komen in het oppervlaktewater terecht.

Om het bronbeleid te stimuleren willen we dat alle producenten ook verantwoordelijkheid nemen voor de gevolgen van het op de markt brengen van producten. Hierdoor kunnen fondsen gevuld worden door bijvoorbeeld de farmaceutische en bestrijdingsmiddelenindustrie om maatregelen te bekostigen die negatieve effecten tegengaan.

Water, Wonen en Natuur sluit bij het gebruiken van materiaal in bouwwerken en oeverbeschoeiing aan bij de landelijke regelgeving. Hiermee wordt de verontreiniging van regenwater en oppervlaktewater voorkomen.

Schoon en vuil water scheiden

In de meeste plaatsen in Flevoland is al een gescheiden rioolstelsel, waardoor alleen het vuile rioolwater afgevoerd wordt naar de waterzuivering en niet het relatief schone regenwater dat op de straat valt. Waar het nog niet het geval is moet dit gestimuleerd worden.

Maar wij vinden dat hier nog meer winst is te boeken door regenwater op te vangen. Het regenwater dat op de daken valt kan worden afgekoppeld van het rioolstelsel, bijvoorbeeld door, het plaatsen van regentonnen, blauwe daken en infiltratie in de bodem. Bij de bouw van nieuwe woningen kan hier rekening mee gehouden worden. Gemeenten kunnen via bouwverordeningen eisen stellen op dit gebied.

Zuivering van afvalwater staat voor uitdagingen: schoner en circulair

Een efficiënte en duurzame waterzuivering is een essentiële taak van het waterschap. Bij onze zuiveringen staan we voor de nodige uitdagingen om ze energiezuiniger te maken, de uitstoot van methaan te reduceren en medicijnresten en andere ongewenste afbraakproducten te verwijderen tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten. Tegelijkertijd kan de zuivering ook energie en grondstoffen opleveren. Wij willen dat bij optimalisaties ook verder gekeken wordt dan alleen naar de zuiveringsinstallaties, maar naar de optimalisatie in de hele waterketen van gebruik door inwoners en bedrijven, via afvoer en zuivering rioolwater tot hergebruik van het afwater en ander afvalstromen.

In de huidige zuiveringsinstallaties kunnen veel microverontreinigingen niet geheel verwijderd worden, waardoor ze in het oppervlaktewater terecht komen. Landelijke en regionale initiatieven zijn nodig waaronder onderzoek naar mogelijk zuivering bij de bron zoals bijvoorbeeld bij ziekenhuizen en verpleeghuizen om te voorkomen dat te veel van deze stoffen in het rioolwater komen. Wij zijn voor de zogenaamde 4^e trap bij de waterzuivering, specifiek gericht op bijvoorbeeld microverontreinigingen zoals medicijnresten en bestrijdingsmiddelen. Het gezuiverde afvalwater moet een herbruikbare bron van water worden.

Water, Wonen en Natuur zet sterk in op optimalisatie en innovatie van de waterzuivering. Bij het vervangen/reoveren van zuiveringsinstallaties moet maximaal aan energierterugwinning en energieproductie gedaan worden. Zuiveringsslib moet worden benut om meer duurzaam energie uithalen. Voorkomen moet worden dat onvoldoende gezuiverd water van afvalwaterzuiveringen geloosd wordt als gevolg de toename van het aantal inwoners. De aanleg van helofytenfilters, zuiveringsmoerassen, natuurvriendelijke oevers en rietvelden en rietsloten kunnen ook een bijdrage leveren aan de kwaliteit van het oppervlaktewater en het leven in het water.

Water, Wonen en Natuur wil dat het waterschap betekenisvolle stappen zet om in 2035 een circulair waterschap is. De zuiveringsinstallatie kan hier aan bijdragen door terugwinning van cellulose (WC-papier) en fosfaat uit afvalwater en productie van biogas.

Anticiperen op wateroverlast

Water, Wonen en Natuur wil in beeld brengen waar de kans op wateroverlast door clusterbuien het grootst is en welke oplossingen kunnen helpen. Wij zijn voor het maken van risicoanalyses in het landgebruik en in de bebouwde omgeving, in de ruimtelijke ordening en in de wijze van bouwen. Primair zal in Flevoland de bergingscapaciteit in het bestaande watersysteem benut moeten worden. Vanwege de onvoorspelbaarheid zijn we terughoudend om hiervoor permanente waterbergingsgebieden in te richten. In steden zal door middel van dubbelgebruik tijdelijke opvang een plek krijgen, bijvoorbeeld door waterpleinen aan te leggen.

Wij zien daarbij kansen om het vergroten van de hoeveelheid berging te combineren met natuurontwikkeling en de aanleg van natuurvriendelijke oevers. Daarmee wordt tevens de biodiversiteit vergroot.

De grens om nog dieper te bemalen is op sommige plekken bereikt. Dit betekent dus dat we in lagergelegen gebieden moeten leren leven met het water door enige overlast te accepteren en de inrichting, wonen, werken en recreëren hierop aan te passen. De regie bij de functieverandering ligt overigens bij de provincie en gemeenten.

Elke druppel telt!

Voor Water Wonen en Natuur is het vaker voorkomen van zomerdroogte, ondanks de gunstige ligging van Flevoland, een goede reden om zorgvuldig te kijken naar de watervraag en de toekomstige ontwikkeling hiervan. Het IJsselmeer en het Markermeer zijn een belangrijk zoetwaterreservoir voor meerdere provincies en in Flevoland wordt een toename van het aantal inwoners verwacht. Het is dan ook niet zeker dat alle gebruikers van water altijd voor 100% bediend kunnen worden. Dit tezamen maakt dat we kritisch blijven op een zorgvuldige omgang met ons water, zowel oppervlaktewater als grondwater.

Winst is ook te boeken door het verminderen van het drinkwatergebruik en hergebruik van water in een woning. Dit laatste kan bijvoorbeeld door water van wasmachine en douche te gebruiken voor doorspoeling van het toilet. In bouwverordeningen zou dit kunnen worden vastgelegd. Ook de vermindering van de watervraag door industriële en agrarische bedrijven vraagt meer aandacht. Elke druppel telt!

Wij vinden dat het waterschap dient in te spelen op toekomstige droogteperiodes, bijvoorbeeld door het vasthouden van kwelwater vanuit de Veluwe, door het stimuleren dat er voldoende regenwater wordt geborgen in de bodem, maar ook via regentonnen en opvang onder parkeerterreinen.

Een zoetwaterstrategie met een duidelijke prioriteitsvolgorde bij tekorten is nodig. Het voorkomen van watertekort in stedelijk gebied is daarbij belangrijk, aangezien watertekort en hoge temperatuur snel leidt tot ongezond water, dode vissen en blauwalgen in dicht gebouwd gebied dus meteen overlast voor veel bewoners.

Naar een flexibel peilbeheer

Water, Wonen en Natuur wil een goed afgewogen handelswijze met betrekking tot vasthouden en afvoeren van goed kwelwater en gebiedseigen water in het algemeen. Water, Wonen en Natuur vindt een meer flexibel peilbeheer het uitgangspunt voor modern

waterbeheer en wil bevorderen dat er op dit punt meer speelruimte komt. Daardoor kan de natuurlijke productie en de vitaliteit van oevervegetaties worden gestimuleerd. Via het peilbeheer valt ook te sturen op een duurzaam voorraadbeheer en het benutten van schone kwelstromen.

Bescherm het grondwater

Water, Wonen en Natuur wil een einde aan het ongelimiteerd onttrekken van grondwater en reserves reserveren voor drinkwater. Het ondiepe grondwater raakt steeds meer vervuild met meststoffen, bestrijdingsmiddelen en persistente stoffen zoals PFAS. Hierdoor kunnen de gebruiksmogelijkheden van dit kostbare grondwater op termijn beperkt worden en kan ook het diepe grondwater, dat onze strategische drinkwatervoorraad vormt worden verontreinigd. De bescherming van het grondwater heeft voor ons hoge prioriteit.

Sinds kort beschikt waterschap Zuiderzeeland over een uitgebreid grondwatermeetnet. We vinden het belangrijk dat dit kwantiteitsmeetnet ook wordt benut voor de monitoring van de waterkwaliteit van het ondiepe grondwater.

3. Wonen

Veiligheid voorop: dijken op orde

Flevoland heeft 199 km primaire waterkeringen. Zonder deze dijken en de gemalen zouden de IJsselmeerpolders onderlopen. We leven als het ware in een badkuip. Het waterschap heeft een cruciale taak om de dijken op orde te houden. De landelijke wettelijke veiligheidsnormen zijn daarbij maatgevend.

Water, Wonen en Natuur vindt dat bij de versterking van dijken duurzaam moet worden gewerkt. Wij willen inzetten op werken met natuurlijke oplossingen zoals vooroevers en wilgenbossen. Dit biedt ook kansen voor mee koppelen van natuur en recreatie e.d.

WWN beseft dat veiligheid in absolute zin niet gegarandeerd kan worden en daarom actuele crisisplannen noodzakelijk zijn die om regelmatige oefeningen vragen. Het vraagt ook om versterking van bewustwording bij de inwoners en samenwerking met de gemeenten, provincie en de veiligheidsregio.

Multifunctionele dijken

WWN wil ook de dijken en waterkeringen geschikt maken voor andere functies zoals natuur, energieopwekking, wonen en recreatie. De inrichting en het (ecologisch) beheer moeten daarop worden afgestemd. Dit betekent aandacht voor de natuurwaarden, openstelling voor onder andere (recreatief) medegebruik, aandacht voor behoud van cultuurhistorisch erfgoed en beplanting waar het kan. Ook staan wij open voor meekoppelkansen bij dijkversterking.

Water als sturend principe

Water, Wonen en Natuur geeft water een leidende stem in ruimtelijke ordening. Water is het sturend principe in ruimtelijke afwegingen door gemeenten provincie en Rijk. Ons doel is

een ruimtelijke ordening op basis van de eigenschappen van de bodem en het water. Het is mooi dat dit nu ook in het regeerakkoord staat. De watertoets is nu een verplicht instrument dat in het voortraject van de ruimtelijke planvorming en projecten wordt doorlopen. Water, Wonen en Natuur hamert erop dat de waterschappen nu ook echt vanaf het begin aan tafel moeten zitten om de waterbelangen in te brengen en de consequenties van keuzes inzichtelijk te maken voor waterveiligheid en waterbeschikbaarheid.

Beperk de bodemdaling en verbeter de bodemkwaliteit

Bodemdaling is een ernstig probleem in Flevoland. Het zoveel mogelijk beperken van bodemdaling én het anticiperen op onvermijdelijke bodemdaling vraagt grote aanpassingen in het beheer en gebruik van de bodem en het waterbeheer. Water, Wonen en Natuur vindt dat we niet ongelimiteerd steeds doorgaan met verlaging van het grondwaterpeil waardoor de bodem nog verder daalt en veel CO₂ vrijkomt (via de afbraak van veen). De huidige gebruiksfuncties kunnen niet overal in stand blijven. De ruimtelijke ordening en de gebruiksfuncties moeten worden afgestemd op het toekomstige waterbeheer.

Water, Wonen en Natuur is blij met het initiatief van de provincie Flevoland om samen met de gemeente, LTO noord en het Rijk en lange termijnvisie wordt ontwikkeld voor de bodemdalingsgebieden. We vinden het belangrijk dat op basis van dit gebiedsproces ook noodzakelijke vervolgstappen worden genomen die nodig zijn in de vorm van concrete transitieplannen, aanpassing van normen e.d.

Grote woningbouwopgave

Water, Wonen en Natuur ziet de grote woningbouwopgave in Flevoland als een uitdaging waarbij water en bodem een centraal thema moet zijn bij de inrichting van de nieuwe wijken en woningen. Alle wateraspecten dienen volwaardig en toekomstbestendig worden meegenomen. Hierbij gaat het onder meer om vermindering watergebruik, om hergebruik van water in de woning, om opvang van regenwater, om het voorkomen van wateroverlast en hittestress, recreatieve watervoorzieningen en natuurbeleving. Het vraagt om een andere, meer proactieve en assertieve houding van waterschappen dan ze tot nu toe gewend zijn. Het vereist een integrale aanpak en bestuurlijk lef bij waterschapsbestuurders om zich te mengen in discussies op landelijk, provinciaal en lokaal niveau, waar ruimtelijke orderingskeuzes gemaakt worden.

Wonen in een waterrijke, groene omgeving

De belevingswaarde in en om het huis wordt medebepaald door de aanwezigheid en wijze van beheer van het stedelijk water. Water en natuurelementen verdienen een meer zichtbare plek in de bebouwde omgeving.

Water, Wonen en Natuur zet zich in voor een goed ontwikkelde water- en groenstructuur die zorgen dat in perioden van warmte immers voor de nodige verkoeling (tegengaan hittestress!) en bij hevige neerslag kan meer water worden opgevangen, zodat wateroverlast wordt beperkt. Meer water en natuurrijk groen dragen ook bij aan verbeteren biodiversiteit of vergroting recreatieve waarde. Voor het vergroenen van de bebouwde omgeving en adequaat beheer van het water in dorp en stad is visie en actie nodig.

Water, Wonen en Natuur vindt dat het Waterschap zich actief met het waterbeheer in stad en dorp moet bezighouden. De burgers betalen daar immers voor. Een grote ergernis is het

na elkaar uitvoeren van onderhoud door verschillende partijen. Door onze inzet stemt het waterschap nu meer en beter af met de plannen van de gemeenten bij het uitvoeren van werkzaamheden.

Ook voor het wonen en het buitengebied is een goede inrichting en beheer van belang. Een landelijk gebied met een (water)rijke natuur dat goed wordt beheerd, maakt het wonen in zo'n omgeving extra aantrekkelijk en is daarmee ook een economische factor.

Water is om van te genieten!

Water, Wonen en Natuur wil water en groen dicht bij de inwoners brengen. Water verbindt mensen met elkaar en met hun omgeving. Water trekt mensen aan, om te zwemmen, te suppen, te wandelen, te varen, te vissen of anderszins te recreëren. Het is belangrijk om op meer plaatsen dijken, maaipaden en recreatiewater goed te ontsluiten. De mogelijkheden voor duurzame natuurbeleving met kano's, roeiboten, fluisterboten, suppen en schaatsen versterken we via een aantrekkelijk, goed gezoneerd netwerk van vaarwater met bijbehorende voorzieningen.

Wij vinden het plaatsen van passende voorzieningen, zoals steigers, informatieborden, routemarkeringen, visplekken en lozingspunten voor vuil water van jachten vanzelfsprekend.

Zwemmen moet kunnen in open water

Water, Wonen en Natuur wil dat in alle wateren veilig en gezond kan worden gezwommen. Daarnaast streven ernaar het aantal gecontroleerde zwemwater locaties uit te breiden, gelet op de groei van Almere, Lelystad en andere plaatsen. Tevens zijn we voor het toelaten van een recreatieve voorziening met zwemgelegenheid in het westen van de Noordoostpolder.

Vispassages en visparels

Water, Wonen en Natuur maakt sportvisserij aantrekkelijk zowel door aanpak van de kwaliteit van het water als door de bereikbaarheid van de oevers. We willen dat de goede visstand voor de sportvisserij in Flevoland gehandhaafd blijft. Het waterschap werkt actief mee aan het uitzetten van vis, mits dit past binnen een goed ecologisch evenwicht en binnen de doelen van de Kaderrichtlijn Water. Het gaat dan in principe om inheemse soorten die passen bij het regionale karakter van de wateren.

De vispasseerbaarheid van waterwerken dient te worden verbeterd, onder andere door visvriendelijke pompen, vijzels en vispassages bij stuwen, gemalen en sluizen toe te passen waar uit onderzoek blijkt dat dit meerwaarde heeft. Ook worden waar mogelijk obstakels verwijderd, zodat vissen hun stad en paaiplassen kunnen bereiken.

Wij pleiten voor meer visparels: een plek voor ontmoeting, bewustwording en betrokkenheid. Met goede visstekken voor jong en oud en een plek met goede omstandigheden voor de vis, zoals natuurlijke oevers, rietkragen en visbossen waarin vissen kunnen schuilen, voedsel vinden en paaien. Vislood vergiftigt water en moet zo snel mogelijk verbannen worden.

Watererfgoed vertelt de geschiedenis van Flevoland

Wij willen dat het verhaal van onze waterhistorie zichtbaar is en wordt verteld. Water, Wonen en Natuur vindt dat waterschappen zuinig moeten zijn op het historisch erfgoed en het bijbehorende landschap. Water, Wonen en Natuur bevordert dat het waterschap haar

verantwoordelijkheid neemt voor het beheer en onderhoud, toegankelijk en beleefbaar maken van het cultuurhistorisch erfgoed, zoals bijvoorbeeld poldergemalen, Knardijk en het Waterloopbos.

4. Natuur

Kies voor natuurlijke aanpak effecten klimaatverandering

Met de aanleg van de Afsluitdijk en na de watersnoodramp maakten we ons land weerbaar tegen de zee. Met de Deltawerken werden de dijken verhoogd en verbreed met vernieuwende technologische oplossingen. Met Ruimte voor de Rivier, versterking Afsluitdijk en bij het Hoogwaterbeschermingsprogramma is steeds meer rekening gehouden met de natuur en zijn nieuwe alternatieven ontworpen, zoals het net aanleggen van nevengeulen in rivieren en vooroevers in plaats van dijkverhoging.

Nu staan we met de klimaatveranderingen opnieuw voor nieuwe uitdagingen: een verder (versneld) stijgende zeespiegel en clusterbuien en droogteperioden. Willen we deze uitdagingen op dezelfde manier aanpakken dan krijgen we steeds hogere dijken en grotere gemalen. De kosten hiervan zijn hoog, zowel in aanleg als in operationele kosten

Wij kiezen voor natuurlijke oplossingen; naast technische maatregelen. Het waterbeheer wordt gekoppeld aan natuurlijke processen en natuurherstel. De natuur kan ons helpen:

- bij het vasthouden van water in tijden van droogte;
- bij het aanvullen van de grondwatervoorraad;
- bij het bergen van water bij overlast;
- bij het bieden van bescherming tegen water;
- en bij het verbeteren van de waterkwaliteit.

De systemen worden op deze manier weerbaarder tegen invloeden van buitenaf. De kern is: meer natuur en natuurlijke processen in het landelijk en stedelijk gebied. Daarbij kan gedacht worden aan minder tegels in tuinen, stimuleren gebruik regentonnen, heggen in plaats van schuttingen, meer bomen in de wijken, tijdelijke wateropvangplaatsen (WADI's) en groene daken.

Herstel en versterking biodiversiteit

Water, Wonen en Natuur heeft biodiversiteit hoog in het vaandel staan en is succesvol geweest met inzet op herstel en versterking van biodiversiteit. Dat is niet voor niets: studies hebben uitgewezen dat wereldwijd de soortenrijkdom afneemt. Het meest dramatisch zichtbaar is dat bij de insecten.

Waterschap Zuiderzeeland beheert 1200 kilometers aan vaarten en tochten en 250 km aan dijken. Deze 'linten in het landschap' zijn groenblauwe verbindingen tussen verschillende (natuur)gebieden en daarmee belangrijk voor insecten, maar ook voor veel andere diersoorten die ze gebruiken als route om zich te voeden en langs te verplaatsen. Daarbij is het van belang dat de dijken niet geheel worden kortemaaid, maar dat er aaneengesloten linten met lang gras overblijven.

Natuurvriendelijke oevers

De aanleg van duurzame oevers is één van de concrete maatregelen om de ecologische kwaliteit te verbeteren. De oevers het leefgebied voor vissen en andere waterdieren.

Begroeide oevers, paaiplaatsen, waterplanten en diepten om te overwinteren zijn nodig zodat de waterdieren kunnen schuilen, paaïen en eten. We zetten in op het zoveel mogelijk verdwijnen van boven water uitstekende harde beschoeiingen. Uit een recente evaluatie is gebleken dat dit aantoonbaar leidt tot meer soortenrijkdom van zowel flora als macrofauna, zoals bijvoorbeeld insectenlarven en het draagt daarmee ook bij aan de biodiversiteit.

In de afgelopen 12 jaar zijn versneld duurzame oevers aangelegd met als resultaat dat nu meer dan 40% van onze tochten en vaarten duurzame oevers hebben. Water, Wonen en Natuur wil dat bij vervanging van de oeverconstructies overal duurzame oevers worden aangelegd met een minimale plasberm van 1 meter en waar mogelijk breder.

Voor de langere termijn zijn duurzame oevers niet alleen goed voor de biodiversiteit, maar ook daadwerkelijk duurzamer in materiaal gebruik, onderhoud en vervanging, aangezien ze 2x langer meegaan dan harde beschoeiingen. Het vervangen van harde beschoeiingen met duurzame oevers levert daardoor ook een kostenbesparing op.

Waar mogelijk willen we, samen met andere partijen, water- en landschapselementen inrichten waar de natuur van profiteert, zoals poelen voor amfibieën, plas-dras-gebieden voor weidevogels, houtwallen voor zangvogels. Wij willen ervoor zorgen dat de flora- en faunawet door de waterschappen en onze pachters wordt nageleefd.

Verdroging natuurgebieden tegengaan

Water, Wonen en Natuur heeft zich sterk gemaakt om de geconstateerde verdroging in Flevolandse natuurgebieden aan te pakken of te voorkomen. De afgelopen jaren is een flink aantal maatregelen uitgevoerd. Monitoring moet ertoe bijdragen dat ook in de toekomst deze of andere gebieden niet opnieuw verdrogen om achteruitgang in flora en fauna en daarmee verlies aan biodiversiteit te voorkomen.

Landbouw en natuur beter op elkaar afstemmen

Water, Wonen en Natuur kiest voor landbouw met de natuur. Waar het waterbeheer vroeger in sterke mate afgestemd was op de eisen vanuit de landbouw, moet nu ook gelet worden op de eisen vanuit de natuur en de waterberging. Te denken is aan een meer flexibel en natuurlijker peilbeheer, het onder profiel houden van de sloten en duurzame en natuurvriendelijke oevers. Deze aanpak draagt bij aan de noodzakelijke gezonde veerkracht van het watersysteem. Zo blijft ook waterberging mogelijk in de haarvaten van ons watersysteem. De landbouw zal zelf ook op zoek moeten naar teelten en vormen van bedrijfsvoering die minder afhankelijk zijn van kunstmatig lage waterpeilen en van watertoevoer van elders en die gunstiger zijn voor waterkwaliteit en biodiversiteit.

Voor het realiseren van onze ambitie voor schoner water en een gezonde bodem is verlaging van de belasting met meststoffen en bestrijdingsmiddelen water noodzakelijk. Daarom zet Water Natuurlijk in op de landbouwtransitie richting kringlooplandbouw. Bij kringlooplandbouw is de kringloop van stoffen gesloten en komen dus minder belastende stoffen in het grond- en oppervlaktewater terecht. Veel agrariërs willen deze transitie naar een natuur-inclusieve en circulaire landbouw ook maken, maar hebben daar vaak ondersteuning bij nodig. Deze transitie moet worden gefaciliteerd door rijk, provincie en waterschappen. In Flevoland loopt het Actie programma Bodem en Water, waarbij ruimte is

gecreëerd om te experimenteren met water besparing, minder bestrijdingsmiddelen en bodemverbetering, waarbij koplopers kennis kunnen overdragen naar collega's. Water, Wonen en Natuur steunen de intenties, maar wil dat er meer tempo wordt gemaakt en dat effectieve maatregelen wettelijk kunnen worden afgedwongen.

Agrariërs die bijdragen aan schoon water en ruimte voor de natuur creëren, dienen gesteund en beloond te worden. Daarentegen moet belasting van het milieu juist duurder en onaantrekkelijker worden. Er is een systeemverandering nodig die nieuwe perspectieven bieden voor de agrariërs. Er zijn inmiddels nieuwe verdienmodellen en innovaties om deze transitie naar kringlooplandbouw en natuurvriendelijk ondernemen ook daadwerkelijk te kunnen maken. Met onze partners kunnen de waterschappen hiervoor aansluiting zoeken bij subsidies van de Europese Unie zoals de Boer tot Bord (Farm to Fork) strategie.

Water, Wonen en Natuur ondersteunt het advies in het rapport "Wat wel kan" van de Cie Remkes, waarin een denkbare is ontwikkeld om de beoogde stikstofreductie te bereiken waarbij de agrariërs perspectief wordt geboden en voorstellen worden gedaan voor gebiedsgerichte transitie.

Agrarisch natuurbeheer

Water, Wonen en Natuur vindt het belangrijk om met agrariërs samen te werken aan agrarisch natuurbeheer, bijvoorbeeld met het Flevolands Agrarisch Collectief. Natte verbindingen en akkerranden langs watergangen zijn zeer nuttig voor de biodiversiteit. Waterschappen moeten samen met inwoners, gemeenten, agrariërs en natuurorganisaties komen tot een gebiedsgerichte aanpak. Het ruilen van gronden zien we als een deel van de oplossing. Wij vinden dat boeren compensatie voor maatschappelijke diensten horen te krijgen. Ecologische maatregelen die bewezen effectief zijn behoren bij het voorzorgprincipe en moeten als standaard worden ingevoerd. Dan kunnen de stimuleringsgelden voor groenblauwe diensten benut worden voor verdergaande pakketten en nog niet op praktijkschaal uit-ontwikkelde maatregelen. Wij willen het Deltaprogramma Agrarisch Waterbeheer en agrarisch natuurbeheer doorzetten.

Maaien en ruimen als voorkeursoptie

Mede dankzij de inzet van Water, Wonen en Natuur wordt maaien en ruimen de voorkeurswerkwijze van het waterschap. Door die vorm van beheer zal ook verschraving van de oevers optreden waardoor ook de plantendiversiteit kan toenemen. Nu zijn riet en brandnetels nog vaak overheersend. In 2030 moet 60% van de watergangen zo worden beheerd. De insecten, en met de insecten veel andere soorten die zich met insecten voeden, zullen hiervan profiteren.

Ook bij de dijken wordt maaien en ruimen de voorkeursmethode voor beheer. Daarnaast worden de dijklichamen waar dat kan ingezaaid met kruidenrijke (inheemse) zaden. De kruidenrijke grasmat die dan ontstaat levert niet alleen een bijdrage aan een rijker insectenleven, maar door de verschillende soorten planten ontstaat ook een gevarieerdere grasmat, die steviger is en daarmee een bijdrage levert aan de waterveiligheid. Het mes snijdt hier aan twee kanten. In 2030 moet ruim 90% van alle dijken waarvoor het waterschap verantwoordelijk is op deze wijze worden beheerd. In de pacht moeten voorwaarden

worden opgenomen die eisen stellen aan het maairegiem, zodat biodiversiteit optimaal wordt ondersteund en bevorderd.

Het IJsselmeer en Nationaal Park Nieuw Land

Wij streven naar een natuurlijker IJsselmeergebied met een inzet op herstel van hydrologische en ecologische processen zoals een natuurlijker peilbeheer. De strategische zoetwatervoorraad in het IJsselmeergebied is eindig en dient vooral gereserveerd te worden voor de belangrijkste doelen: drinkwater, natuur en het conserveren van veengebieden. Het is primair de taak van de Rijksoverheid, maar het waterschap kan er aan bijdragen via het ontwikkelen van binnen-buitenverbindingen voor vismigratie zoals bij de Oostvaardersplassen en mogelijk Lepelaarplassen en de dijkversterking van de IJsselmeerdijk.

Water, Wonen en Natuur steunt de ontwikkeling van het Nationaal Park Nieuw Land die bijdragen aan de ecologische recreatieve kwaliteitsverbetering. Nieuw Land vertelt het verhaal van Flevoland en dat is voor een groot deel het verhaal van het Waterschap Zuiderzeeland.

Plaagdieren en exoten

Planten en dieren verdienen bescherming. Wij vinden dat ze worden alleen bestreden mogen worden wanneer dit moet vanuit veiligheid, wettelijke taken of biodiversiteitsverlies echt nodig is. De rijksoverheid moet tijdig en doeltreffend ingrijpen bij nieuwe invasieve exoten zoals de muskusrat en de Amerikaanse rivierkreeft. Daarnaast moet de overheid voorkomen dat grote schade optreedt aan watergangen en/of dijken. Aandacht voor herstel van schade is noodzakelijk, zoals het plaatsen van tijdelijke rasters voor herstel van rietoevers door ganzenvraat.

Wij zijn het eens met de aanpak om de muskusrat bestrijding plaats gaat vinden aan de landsgrenzen, waardoor het vangen in Flevoland op termijn beëindigd wordt.

5. Een betaalbaar waterschap

Een betaalbaar waterschap

Water, Wonen en Natuur wil een betaalbaar waterschap, waarin de middelen effectief, evenwichtig, rechtvaardig en toekomstbestendig worden ingezet voor mens, natuur en economie. Wij zijn er ons van bewust dat de grote uitdagingen op het gebied van klimaatadaptatie, energietransitie, duurzaamheid en beperken van verontreinigingen extra kosten met zich mee kunnen brengen. De hoge maatschappelijke kosten vragen een niet-vrijblijvende samenwerking tussen de verschillende (semi-) overheidsinstanties, woningcorporaties en bedrijven en particulieren.

Tarief volgt taak

Wij vinden het belangrijk dat de uitvoering van de taken van het waterschap voorop staan en dat de tarieven de uitkomst daarvan zijn. Op deze wijze kunnen we borgen dat we nu de

juiste dingen doen in plaats van deze uit te stellen en korte-termijnbeleid te voeren. Uiteraard streven we daarbij naar een zo gelijkmatig mogelijke tariefontwikkeling. Maar wel met inachtneming van elementaire belastingprincipes zoals “de gebruiker betaalt”, “de vervuiler betaalt”, het profijtbeginsel, etc.

Evenwichtige kosten verdeling

Juist vanwege de te verwachten kostenstijging, gezien de beschreven uitdagingen binnen het waterbeheer staat Water, Wonen en Natuur voor een eerlijke kostenverdeling. Hierbij mag de grootste betaler (de inwoners van de steden en dorpen) ook op maatregelengebied iets terugverwachten zoals recreatief medegebruik en water dat bijdraagt aan een aantrekkelijkere woonomgeving in de stad en in het landelijk gebied.

Water, Wonen en Natuur vindt dat de tarieven voor woningen en bedrijven gedifferentieerd moeten worden, omdat door de stijging van de prijzen van woningen burgers relatief steeds meer gaan betalen. We zien natuurterrein als een collectief goed zonder winstoogmerk, waarvoor de waterschapsbelasting laag moet blijven.

Kwijtschelding

Water, Wonen en Natuur ondersteunt het principe van kwijtschelding voor mensen die de belastingen niet kunnen opbrengen. Zeker nu steeds meer mensen onder de armoedegrens komen door de inflatie en hoge energiekosten. Het gemeentelijk kwijtscheldingsbeleid dient te worden gevolgd, zodat extra bureaucratie wordt vermeden. Dit betekent 100% kwijtschelding voor de laagste inkomens op basis van een toetsing door de gemeenten, die periodiek wordt herijkt.

Vervuiler/gebruiker betaalt

Water, Wonen en Natuur hanteert de principes: de vervuiler betaalt en de gebruiker betaalt voor het water dat hij benut of kosten die voor hem gemaakt worden. De kosten van voorzieningen voor (extra) wateraanvoer worden in rekening gebracht bij degenen die van deze voorzieningen economisch voordeel hebben.

Wij zijn voorstander van een betaling van zuiveringslasten op basis van waterverbruik per huishouden. Hiermee wordt ook de waterbesparing gestimuleerd.

PFAS, stikstof, fosfor/fosfaat, medicijnresten en bestrijdingsmiddelen zijn een grote ecologische bedreiging. De emissies naar oppervlaktewater worden echter niet belast. Water, Wonen en Natuur wil dat dergelijke vervuiling wordt teruggedrongen door een productbelasting of wettelijke maatregelen.

Om het principe “de gebruiker betaalt” invulling te geven leggen we prioriteit bij de beprijzing van waterlevering aan kapitaalintensieve teelten met een grote watervraag en milieu-impact. WWN wil dat tijdig wordt gestart met de discussie over de verdere aanpassing van de waterschapsbelasting op basis van genoemde principes.

Robuust financieel beleid

De opgaven en dus ook de investeringen, zijn groot voor de waterschappen. De keuzes die gemaakt moeten worden, hebben impact op huidige en toekomstige generaties.

Wij zijn ervan overtuigd dat nu te weinig doen zal leiden tot onherstelbare schade en hogere kosten in de toekomst. Tegelijkertijd moeten tariefstijgingen worden beteugeld en moet de schuldenpositie beheersbaar zijn. Dit vraagt om robuust financieel beleid, met bewuste keuzes bij het stellen van kaders én het lef om daar (tijdelijk) van af te wijken als dat nodig is voor het grotere maatschappelijk belang.

Water, Wonen en Natuur wil de middelen effectief inzetten. De life-cycle-cost benadering wordt daarbij gehanteerd. Dit houdt in dat bij investeringsbeslissingen de kosten van bouw, beheer en onderhoud over de gehele levensduur worden meegerekend, en ook de vermeden kosten.

Efficiënte ambtelijke organisatie

WWN pleit voor een effectieve en efficiënte ambtelijke organisatie van het waterschap. De organisatie moet ervoor gesteld zijn, zowel qua kennis, capaciteit als qua vaardigheden voor de grote uitdagingen die voor ons liggen aan te kunnen.

Scherpe keuzes zijn nodig om te bepalen welke kennis het waterschap in huis moet hebben voor haar taken, welke kennis in de flexibele schil zit en welke kennis wordt ingekocht. In ieder geval dient voldoende kennis in huis te zijn voor de taken die niet in de markt gezet kunnen worden en voor het deskundig inkopen van kennis, en het doen van aanbestedingen en begeleiden van uitvoeringstrajecten.

Duurzaam inkopen en investeren

Water, Wonen en Natuur wil dat naast de financiële aspecten van investeringen ook nadrukkelijk wordt gekeken naar de impact op natuur en milieu en de maatschappij. Een belangrijk onderdeel hiervan is de zogenaamde “Carbon footprint”. Energieneutraal moet vooral gericht zijn op CO2 neutraal. Om de impact van investeringen op inwoners, andere overheden, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties op korte en lange termijn te wegen dienen Maatschappelijke Kosten Baten Analyse (MKBA) opgesteld te worden en in de besluitvorming betrokken.

Wij pleiten voor maatschappelijk verantwoord inkopen (MVO) en alleen gewerkt wordt met partijen die werken volgens duurzame aanbestedingsvereisten zoals geformuleerd door het expertisecentrum aanbesteding (PIANOo).

Kostenbesparing in de afvalwaterketen

WWN streeft naar zo schoon mogelijk effluent en maximale kostenbesparing in de afvalwaterketen en in energieverbruik, mede door energierugwinning en gebruik van duurzame energie. We willen dat doen door voortdurend oog te hebben voor innovatieve oplossingen en in een aantal situaties ook zelf koploper zijn. De samenwerking in de afvalketen Flevoland (SAF) met de gemeente moet worden voortgezet en waar mogelijk geïntensiveerd.

Heffingen en discrepantie

Water, Wonen en Natuur wil dat goed gedrag wordt gestimuleerd en slecht gedrag van ondernemers en bewoners wordt ontmoedigd. Iedereen die loost moet betalen, maar in de praktijk gebeurt dat niet blijkens cijfers van het waterschap. Illegale lozing van afvalwater, maar ook illegale onttrekking van grondwater moeten krachtig worden aangepakt. Dit stelt

hoge(re) eisen aan handhaving en vraagt dat de kosten bij de veroorzakers worden neergelegd te leggen.

Uit onderzoek komt al jaren naar voren dat er een groot verschil is tussen de totaal opgegeven vuillast van bedrijven en de totale werkelijke vuillast die de zuivering binnenkomt (discrepantie). Bedrijven betalen een te lage heffing in verhouding tot de grootte van hun afvalwaterlozing. Water, Wonen en Natuur wil dat deze discrepantie wordt teruggebracht.

6. Het waterschap midden in de samenleving

Een krachtig waterschap

Water Natuurlijk kiest voor een waterschap dat een voorbeeldrol vervult, lef toont, ambitie heeft en zaken voor elkaar krijgt. De opgaven van deze tijd vragen om een waterschap dat de belangen van water stevig behartigt. Een waterschap dat zich actief mengt in discussies en op landelijk, provinciaal en gemeentelijk niveau mede sturing geeft aan ruimtelijke ordeningskeuzes. Dat alles vraagt om een sterke organisatie en een sterk bestuur. Want misschien gaan we er formeel niet altijd over, de maatschappelijke opgaven vragen dat we positie kiezen en waterschappen zich krachtig proactief mengen in discussies.

Het waterschap is er voor iedereen

Water, Wonen en Natuur maakt zich sterk voor een maatschappelijk verantwoord waterschap dat als organisatie deskundig, klantgericht, integer en transparant opereert. De regelgeving van het waterschap dient tegenover iedereen op gelijke wijze gehanteerd en gehandhaafd te worden.

Wij willen dat burgers en belangengroepen actief worden betrokken bij het waterbeheer. Dit geldt zowel gedurende de planfase als gedurende de uitvoerings- en de beheerfase. Met name in stedelijke gebieden zal de betrokkenheid van burgers bij water moeten groeien. In het landelijk gebied heeft Water, Wonen en Natuur oog voor de belangen van natuur, landbouw, de recreatiesector en niet te vergeten de bewoners zelf. Waar nodig worden gebiedsprocessen geïnitieerd of meegelift op gebiedsprocessen van andere overheden.

Water, Wonen en Natuur vindt het belangrijk om jongeren te interesseren voor het werk van het waterschap en de unieke situatie in onze polder. We leggen contacten met jongeren organisaties en zijn op zoek naar mogelijkheden om jongeren actief te betrekken bij het formuleren van het beleid van het waterschap.

Educatie, voorlichting en vrijwilligerswerk

Voor het toekomstig waterbeheer is het belangrijk dat kinderen en jongeren kunnen leren hoe belangrijk het water is in hun leven. Water- en natuureducatie zijn prima te combineren met lessen op scholen, een slootexcursie of het onderzoeken van waterkwaliteit en wat zoal in het water leeft. Door water in de leefomgeving en bij scholen (blauwgroene schoolpleinen) goed zichtbaar en toegankelijk in te richten, kunnen kinderen en hun ouders dit in hun directe omgeving ervaren. Samenwerking van het waterschap met bestaande organisaties zoals het Instituut voor Natuur Educatie (IVN) ligt hier voor de hand.

Heldere voorlichting en communicatie naar de burgers over duurzaam watergebruik is noodzakelijk. Het gaat om thema's zoals minder giftige stoffen door de gootsteen, beperking van het waterverbruik, regenwater afkoppelen, minder tegels in de tuin en de waarde van het oppervlaktewater rond de woning. Samen optrekken met gemeentes en het drinkwaterbedrijf ligt hierbij voor de hand.

Wij vinden het belangrijk dat mensen ook actief betrokken kunnen zijn bij het waterschap. Bijvoorbeeld door het analyseren van de waterkwaliteit op basis van een vernieuwd en uitgebreid netwerk van meetpunten of als vrijwillige dijkwacht. Professionals valideren de meetgegevens en analyse, waarmee een basis wordt gelegd voor publieke verantwoording en moderne verrekensystematiek. Ook hier snijdt het mes zo aan twee kanten: het intensieve veldwerk wordt gedaan door vrijwilligers die hier plezier aan beleven, en werkzaamheden die anders te kostbaar zijn kunnen toch worden uitgevoerd.

Een energieneutraal en circulair Waterschap

Het waterschap is een grootverbruiker van energie, met name door het grote energieverbruik van de gemalen. Het waterschap ligt op koers om in 2025 energieneutraal te zijn door investeringen in zonne- energie, windenergie en vermindering van het energieverbruik van de gebouwen. Wij ondersteunen het doel om in 2035 klimaatneutraal te zijn, hetgeen betekent dat er dan geen uitstoot meer is van CO₂, lachgas en methaan.

Daarnaast zetten we in op energiewinning uit het water zelf: thermische energie uit (gezuiverd) afvalwater (TEA) en/of oppervlaktewater (TEO). Ook moet meer verkend worden of het relatief warme afvalwater als proceswater of voor verwarming door de industrie gebruikt kan worden.

Geborgde zetels

Wij vinden dat alle bestuurders van een waterschap via stembusverkiezingen rechtstreeks moeten worden gekozen: zo is het ook bij gemeente, provincie en rijk. De agrariërs ("ongebouwd"), bedrijven en beheerders van bos- en natuurterreinen zijn ook zonder geborgde zetels in de waterschapsbesturen prima vertegenwoordigd. Het huidige voorstel voor 2 geborgde zetels voor agrariërs en 2 voor beheerders van natuurterreinen vinden we een eerste stap in de goede richting.

Samenwerking met gemeenten, provincie en drinkwaterbedrijven

Water, Wonen en Natuur bevordert dat het waterschap de samenwerking met gemeenten versterkt met het oog op onder meer de klimaatverandering, de heffing op de riooloverstorten en vernieuwing van aansluitingen van het riool op de zuiveringsinstallatie via persleidingen. Het waterschap neemt ook deel aan innovatieve watergebonden projecten in het stedelijk gebied en let daarbij op de baten en lasten van deze projecten voor het waterbeheer.

Water, Wonen en Natuur hecht er aan dat het waterschap met de provincie en de gemeenten mee doet in het platform "Samen maken we Flevoland", en samen optrekt in een aantal dossiers onder andere voor de Regionale Energie Strategie, Actieprogramma Bodem en Water, de visieontwikkeling voor de Knardijk, Oostvaarderoevers. Wij ondersteunen ook het "Waterlab Flevoland" dat als doel heeft de hele waterketen te

verduurzamen en zich met name richt op lokale zuiveringssystemen die doelmatig, autonoom en circulair zijn.

De samenwerking met drinkwaterbedrijven is van belang om de grote opgaven in de watertransitie, zoals de bescherming van het grondwater, de waterbeschikbaarheid in perioden van droogte en de verbetering van de waterkwaliteit. Te meer daar op termijn ook drinkwatertekorten in Flevoland kunnen ontstaan.

Samenwerking met ander waterschappen

Centraal in die samenwerking staat de Unie van Waterschappen. Op het gebied van de slibverwerking wordt door een aantal waterschappen samengewerkt in hun contracten met HVC. Dat schept ook verantwoordelijkheden waar het gaat om innovatie, duurzaamheid en circulariteit. Met Waterkracht, bedrijven en kennisinstellingen is een aanvraag gedaan om hier invulling aan te geven bij het nationaal groeifonds (hiervoor is 135 miljoen gereserveerd).

Verder willen wij samenwerking met de oostelijke waterschappen in het project Waterkracht de komende jaren verder intensiveren met nieuwe onderwerpen die zich daarvoor lenen. Met “blauwe partners” zoals Rijkswaterstaat en drinkwaterbedrijf Vitens wordt de samenwerking voortgezet c.q. versterkt.

Internationale samenwerking

De aanpak van de klimaatcrisis vraagt om internationale samenwerking. Immers, het klimaat probleem trekt zich niets aan van grenzen. In samenwerking met andere waterschappen kan door het beschikbaar stellen van kennis, kunde en netwerken een bijdrage geleverd worden aan het oplossen van de internationale wereldwaterproblematiek. We ondersteunen de visie van de nieuwe Dutch Water Authorities visie van harte:

- Actieve rol in kennisuitwisseling binnen Europa en samenwerking met Europese partnerorganisaties;
- Gerichte waterlobby richting Brussel;
- Bijdrage leveren aan regionaal waterbeheer via langlopende projecten, waarbij we kennis brengen en halen in een aantal focuslanden;
- Launching customer voor innovaties op het vlak van waterbeheer;
- Internationale samenwerking draagt bij aan aantrekkelijk en inspirerend werkgeverschap van de waterschappen.